

Василь Миколайович Верховинець (1880–1938)

Персональна бібліографічна пам'ятка до 130-річчя від дня народження

5 січня минає 130 років від дня народження відомого українського композитора, актора, диригента, хореографа, фольклориста і педагога Василя Верховинця. Народився в селі Старий Мізунь, в родині сільського дяка. В родині панували поетичне слово, народна музика і пісня. Від матері Василь успадкував чудовий голос. Після закінчення місцевої початкової школи Верховинець продовжує навчання у Львові (у бурсі при Ставропігійському інституті), потім у Самбірській учительській семінарії. Отримавши диплом вчителя, молодий педагог починає викладати співи в народних школах міста Калуша, одночасно поєднуючи свою педагогічну діяльність з роботою в «Русько-народному театрі», де працює хормейстером, виступає на сцені з провідними партіями в музичних постановках.

Згодом у Києві, в театрі Садовського, Верховинець працює над створенням сценічних образів. Потім переходить на хормейстерську та диригентську роботу. Ним була написана велика кількість хорів, маршів та романсів на слова Л. Українки, І. Франка, О. Олеса, М. Рильського, П. Тичини та інших українських поетів. Робота в театрі М. Садовського дала змогу також виявити великий інтерес Василя і до етнографічних та фольклористичних пошуків. Під час численних гастролей по Україні молодий хормейстер глибоко вивчає побут і творчість українського народу. Його захоплення дає можливість зібрати багатий етнографічний матеріал, який стає базою всієї теоретичної і практичної діяльності митця. Так в результаті етнографічних досліджень вийшла в світ наукова праця В. Верховинця «Українське весілля», яка й дотепер не втратила своєї наукової актуальності.

Великі досягнення Верховинця чітко виражені й у справі хореографії. Етнографічні пошуки в галузі народної хореографії увінчалися фундаментальним дослідженням «Теорія українського народного танцю». Його дослідження значно вплинули на вітчизняне хореографічне мистецтво.

У збірці дитячих ігор з піснями «Весняночка» В. Верховинець вибудовує власну концепцію національно-естетичного виховання дітей та молоді, розробляє принципи етнопедагогіки.

До композиторської діяльності митця належать пісні, хори, солоспіви, романси, симфонічні композиції, а також обробки українських народних пісень.

Вершиною творчого життя професора Верховинця, завершенням усіх його теоретичних і практичних пошуків, ідей і задумів було заснування ним жіночого хорового театралізованого ансамблю «Жінхорас» у м. Полтаві. Зі своїм ансамблем Верховинець об'їздив всю країну, показуючи людям красу народної пісні і танцю.

Сьогодні ми маємо змогу насолоджуватися неоціненним творчим скарбом Василя Верховинця – скарбом, в який він вклав красу народної пісні, вишуканість руху, витончений світу української душі.

1. Верховинець В. М. Весняночка : ігри з піснями / В. М. Верховинець. – 5-те вид. – К. : Муз. Україна, 1989. – 341 с.

74.200.57
В 36

2. Верховинець В. М. Теорія українського народного танцю / В. М. Верховинець. – 5-те вид., допов. – К. : Муз. Україна, 1990. – 150 с.

85.325
В 36

* * *

3. Бойко А. Концепція науково-дослідного Інституту педагогічної україністики : [Історико-педагогічні дослідження В. Верховинця та його місце в педагогічній україністиці] / А. Бойко // Педагогічні науки : зб. наук. пр. / Полтав. нац. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка ; [редкол.: М. Степаненко (голов. ред.) та ін.]. – Полтава, 2010. – Вип. 2. – С. 157-167. – Бібліогр.: 11 назв.

74я54
П 24

4. Верховинець Василь // Енциклопедія українознавства / голов. ред. В. Кубійович. – Львів, 1993. – Т. 1. – С. 233.

92.0(4УКР)
Е 64

5. Верховинець Васильй Николаевич // Музыкальный энциклопедический словарь / редкол.: Г. В. Келдыш [и др.]. – М., 1991. – С. 104.

85.31я2
М 89

6. Верховинець Васильй Николаевич // Музыкальная энциклопедия / гл. ред. Ю. В. Келдыш. – М., 1973. – Т. 1. – С. 759.

85.31я2
М 89

7. Верховинець Я. Василь Верховинець - етнограф / Я. Верховинець // Народна творчість та етнографія. - 2008. - № 5. - С. 82-91.

8. Верховинець Я. Верховинця степова криниця / Я. Верховинець // Нар. творчість та етнографія. - 2006. - № 5. - С. 118-122.

9. Верховинець Я. Відродження школи народного танцю Василя Верховинця / Я. Верховинець // Нар. творчість та етнографія. – 1992. – № 1. – С. 40–46.

10. Верховинець Я. Заборонений гопак / Я. Верховинець // Київ. – 1996. – № 7/8. – С. 181–183.

11. Верховинець Я. Розповіді про Василя Верховинця / Я. Верховинець // Київ. – 2001. – № 1/2. – С. 188–190.

12. Верховинець Я. Українські корифеї: розповідь про Василя Верховинця, записана зі слів його дружин / Я. Верховинець // Київ. – 2006. – № 12. – С. 178–80.

13. Дем'яненко Н. Фольклористичні дослідження В. М. Верховинця / Н. Дем'яненко // Збірник наукових праць Полтавського державного педагогічного університету ім. В. Г. Короленка. Серія: Педагогічні науки / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка ; [редкол. серії: А. М. Бойко (заст. голов. ред.) та ін.]. – Полтава, 2008. – Вип. 3 (61). – С. 275-279. – Бібліогр.: 4 назви.

74я54
П 52

14. Дем'яненко Н. Ю. Формування національної культури молоді в педагогічній спадщині В. М. Верховинця : монографія / Н. Ю. Дем'яненко. - Вид. 2-е, випр. і допов. - Полтава : АСМІ, 2012. - 268 с.

74.03(4УКР)-8
Д 30

Василь Миколайович Верховинець (1880-1938) [Електронний ресурс] : персон. бібліогр. пам'ятка / Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Бібліотека ; уклад. Л. Дейнека. - Луцьк, 2014. - (Творчі портрети українських композиторів ; вип. 2). - 15 назв.